

ושיעור 'מאה ואחד' פרשו התוס', התרומה ועוד מאה חולין. אבל לפרש"י, לפי הדעה הסוברת שכל האיסורים בטלים במאה, צריך לפרש שהתרומה אינה בטלה אלא במאה ואחד מל בד התרומה. אך משמע שזה רק בכגון שאור שנפל לעיסה שחימוצו קשה, אבל בשאר תערובות – די במאה.

- ב. ציר דג טמא אוסר ציר טהור בכמות של אחד ל-192, (רביעית בסאתיים'. כן אמר ר' יהודה, ומשמע לכאורה בסוגיא שכן נוקטים להלכה. וכן פסקו הרמב"ם (מאכ"א טו,ד) והאשכול (ח"ג לו). ואולם הרשב"א פסק בששים. ע' תורת הבית ב"ד ש"א טז,א; שו"ת, ח"א שצב. וע"ע פלתי צח סקי"א ק סק"ב), ואפילו לר' יהודה הסובר מין במינו לא בטל, שונה ציר שאינו אלא זיעה בעלמא, (ואיסורו מדרבנן. פוסקים.
- א. יש שכתבו שה"ה לשאר איסורים דרבנן מודה ר' יהודה שמין במינו בטל, ויש דוחים, שדוקא בציר שאינו אלא זיעה. ע' בראשונים.
- ב. יש צד לומר, לשיטת הרשב"א, שדגים שמשמשים בהם על הרוב בציר, צירן אסור מן התורה, משום 'טעם כעיקר'. ע' חזו"א ריד, לדף קיב.
- ג. ציר של שאר מינים טמאים – אסור מדאוריתא. ראשונים. וע' מרדכי תרע"א שציר נבלה וטרפה – דרבנן, ודלא כהתוס'. וע' שטמ"ק בכורות ו).

דף ק

קנו. מה הדין במקרים דלהלן:

- א. גיד הנשה שנתבשל עם שאר גידים.
- ב. חתיכת נבלה או דג טמא, שנתבשלה עם חתיכות אחרות.
- ג. חתיכת איסור שנתנה טעם בחתיכה אחרת, ואח"כ סילק את חתיכת האיסור והוסיף חתיכות התר ומים לאותה קדרה.
- ד. כמקרה הנ"ל, אלא שלא סילק את האיסור.
- א. גיד הנשה שנתבשל עם גידים המותרים – בזמן שמכירו, מוציאו ואוסר בכדי נתינת טעם – למאן דאמר יש בגידין בנותן טעם, אבל להלכה קיימא לן אין בגידין בנותן טעם, והכל מותר.
- אם אינו מכירו – כל הגידים אסורים, שגיד הנשה (בשלמותו) אינו בטל כלל (מדרבנן), משום 'בריה'. (ויש אומרים עפ"י הירושלמי, שבריה בטלה בכאלף (תשע מאות וששים). ע' בראשונים ובי"ד ק), והרוטב – בנותן טעם (למ"ד יש בגידין בנותן טעם).
- ב. חתיכת איסור שנתבשלה בחתיכות התר – בזמן שמכיר את האיסור, מוציאו, והשאר נאסר בנותן-טעם, (ע"י טעימת קפילא או בששים, כנזכר למעלה). לא מכיר – הכל אסור, שאין החתיכה בטלה, אם משום שלעתים היא עשויה להימנות, אם משום שראויה להתכבד בה לפני האורחים. (ויש דעה שדברים שאינם אסורים בהנאה, אפילו הם 'דבר שבמנין' – בטלים. עתוס', עפ"י ע"ז עד. ועע"ש).
- אם אינה ראויה להתכבד (ואינה 'דבר שבמנין') – בטלה חד בתרי. (עפ"י ראשונים, כפשוטו לשון הגמרא 'ותיבטל ברובא' ונחלקו הראשונים אם מותר לאכול כולן כאחת, או לבשלן ביחד, כי נהפך האיסור להתר, אם לאו. ערא"ש, רשב"א ועוד).

ג. חתיכת איסור שנתנה טעם בחתיכת התר, ונסתלק האיסור – לרבה בר בר חנה, (י"ג: רבה בר רב הונא) אין החתיכה השניה אוסרת חתיכות אחרות אלא כנגד האיסור הבלוע בה, ולכך אם יש ששים ברוטב ובכל החתיכות כנגד החתיכה הראשונה – הכל מותר.

ולרב, כיון שסובר מין במינו אינו בטל, אוסרת החתיכה השניה את כל מה שנתבשל עמה. (ודוקא אם החתיכה השניה קיבלה טעם מן האיסור, רק אז הרי היא נעשית כנבלה לאסור אחרים, אבל בלאו הכי – אינה אוסרת דברים אחרים. תוס', ר"ה, ר"ן. והרמב"ן חולק, שאפילו לא נתן בה טעם, כיון שנאסרה הריהי אוסרת הלאה, שהרי אפילו משהו לא בטל).

א. נחלקו ראשונים ז"ל, לפי מה דקיימא לן מין במינו לא בטל – האם יש לשער כנגד כל החתיכה השניה, לפי שנעשתה כגופה של נבלה, (ר"ת. וכ"פ הרמ"א להחמיר), או אין לשער אלא רק כפי הכמות הבלועה בה מן האיסור – כן היא שיטת רבנו אפרים. (וכ"פ בשו"ע). אבל בבשר בחלב, אף לשיטה זו נעשה הבשר כגופו של איסור, ומשערים כנגד כולו.

ויש שכתבו שלדעת הרי"ף הלכה כרבב"ח ולא כרב, ולעולם אין אומרים 'חתיכה נעשית נבלה' אלא משערים כפי בליעת האיסור הראשון בלבד (ע' מלחמת ה'; ר"ן).

ב. אם אותה חתיכה שקיבלה טעם מן האיסור, אינה ניכרת בין כל החתיכות – הריהי בטלה ברוב (עכ"פ לפי השיטות שאין אומרים 'חנ"נ'), ואעפ"י שהיא חתיכה הראויה להתכבד, היות ואין איסורה מחמת עצמה אלא מפני שבלעה איסור מדבר אחר, ואותה בליעה אינה ראויה להתכבד – בטלה (עפ"י ראשונים).

ד. כמקרה הנזכר, אלא שלא סילק האיסור – לרבב"ח, יש לשער כל מה שבקדרה בששים כנגד האיסור. ולרב, צריך שיהא במים וכדו' שישים כנגד האיסור (וגם כנגד החתיכה הבלועה מן האיסור, שאף היא כנבלה עצמה. ולשיטת רבנו אפרים, אין צריך אלא כנגד חתיכת האיסור, אך כפי מידת גודלה בתחילה. עפ"י ראשונים), ושאר כל חתיכות ההתר אינן באות בחשבון, שהרי הם 'מינו' של האיסור, הלכך אינן מבטלות אותו. (כן אמר רבא. ויש דעה החולקת על סברת 'סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו' ע' בע"ז עג).

(כתבו התוס', שרוב צריך גם שיהא בחתיכות ההתר פי ששים מן החתיכות האסורות, כדי לבטל את טעם בליעת הרוטב מחתיכות האיסור. ולכאורה לרבנו אפרים די שיהא פי ששים מחתיכת האיסור. וע' בהגהות מלא הרועים ובגליונות קה"י).

קנז. א. האוכל גיד הנשה של בהמה טמאה – האם הוא חייב, וכמה?

ב. מאימתי חלים איסור בהמה טמאה ואיסור גיד הנשה בהמה – בשעת לידתה או אף קודם לכן?

א. לתנא קמא, איסור גיד הנשה אינו נוהג בבהמה טמאה. כן היא שיטת ר' שמעון בברייתא, ושם מפורש שר"ש פוטר גם משום איסור בהמה טמאה, שסובר אין בגידין בנותן טעם. (ומשום גיד פטור לפי שנאמר על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה – מי שגידו אסור ובשרו מותר, יצאה טמאה). ר' יהודה מחייב שתיים, (ואעפ"י שאין איסור חל על איסור, כאן חל איסור גיד על איסור טמאה, משום חומרתו, שכן איסורו נוהג בכך נה, כלומר קודם מתן תורה).

ב. איסור טמאה חל משעת יצירה. איסור גיד הנשה – משעת יצירת הגידים, שהוא שלב מאוחר יותר. ואולם לר' יהודה, איסור גיד הנשה אינו קיים בשליל, אך אמרו שזה דוקא בבהמה טהורה, שהכתוב התיירה במעי אמה (בבהמה) אבל בטמאה – אסור. (ואפשר למסקנא שאף בטמאה אינו נוהג איסור זה בשליל לדעה אחת. עתוס'. וע"ע פריים נוספים לעיל עד-עה).